

นักบริหารมืออาชีพ

รองศาสตราจารย์ทวน พิณรุฬพันธ์

นักบริหารมืออาชีพ

รองศาสตราจารย์หวน พิณรุฬพันธ์

นักบริหารมืออาชีพ

รองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์

จัดพิมพ์และจำหน่ายโดย พินธุพันธ์การพิมพ์

29/212 เมืองทองธานี ซอย 8 ถนนแจ้งวัฒนะ

อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

โทร. 0-2503-2668-9, 0-6539-9745

พิมพ์ครั้งที่ 1 จำนวน 500 เล่ม

เดือนปีที่พิมพ์ เมษายน 2549

บรรณาธิการต้นฉบับ รองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์

พิมพ์ที่ ศูนย์การพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

หวน พินธุพันธ์

นักบริหารมืออาชีพ กรุงเทพฯ : พินธุพันธ์การพิมพ์, 2549,

148 หน้า.

ISBN : 974-9849-72-8

ราคา 160 บาท

คำปรารภ

ผู้เขียนได้มีโอกาสสอนวิชาความเป็นนักบริหารมืออาชีพ แก่ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ทำให้ผู้เขียนได้ค้นคว้าเพื่อเตรียมการสอนและทำ “เอกสารประกอบการสอน” โดยค้นคว้าจากหนังสือหลายเล่ม งานวิจัยหลายเรื่อง บทความจากหนังสือพิมพ์และวารสารต่างๆ หลายฉบับ เว็บไซต์หลายเว็บไซต์ จากการที่ผู้เขียนได้ค้นคว้า และได้สอนวิชานี้ขึ้น ทำให้ผู้เขียนคิดว่าวิชานี้เป็นวิชาที่จะสร้างนักบริหารมืออาชีพได้วิชาหนึ่ง ในการเรียนการสอนผู้เขียนได้บรรยายทฤษฎีให้นักศึกษาฟัง โดยย้าให้นักศึกษานำไปใช้ นำไปคิดวิเคราะห์ ไม่ใช่ท่องจำเพื่อนำไปตอบข้อสอบ และได้ฝึกให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ ด้วยการนำทฤษฎีไปวิเคราะห์กรณีศึกษา เกี่ยวกับนักบริหารหรือนักบริหารที่นักศึกษารู้จักหรือวิเคราะห์ตัวนักศึกษาเองว่า เป็นนักบริหารมืออาชีพตามทฤษฎีหรือไม่ อย่างไร ถ้าหากมีประเด็นใดที่บกพร่อง หรือในส่วนที่ขาด จะปรับปรุงแก้ไขอย่างไร และจะนำข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไข ไปปรับปรุงแก้ไขได้หรือไม่อย่างไร เป็นต้น

ผู้เขียนเห็นว่าเอกสารประกอบการสอนที่ผู้เขียนเขียนขึ้นนี้ ยังอยู่ในวงแคบ เพราะให้นักศึกษาที่ผู้เขียนสอนได้อ่านได้ค้นคว้าเท่านั้น น่าจะพิมพ์เผยแพร่ให้นิสิต นักศึกษา นักบริหารได้อ่าน ได้ค้นคว้า ได้นำทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้ไปวิเคราะห์ตัวเอง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขตัวเองในส่วนที่ขาด ในส่วนที่บกพร่อง เพื่อจะได้เป็น นักบริหารมืออาชีพ ต่อไป ผู้เขียนจึงนำมาจัดพิมพ์ใหม่โดยตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ว่า “การบริหารการศึกษา : นักบริหาร

มืออาชีพ” และหนังสือเล่มนี้ได้รับความสนใจจากผู้บริหารการศึกษา นิสิต นักศึกษาสาขาการบริหารการศึกษามากพอสมควร

ผู้เขียนมองว่าหนังสือเล่มนี้น่าจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารราชการแผ่นดินและผู้บริหารธุรกิจด้วย จึงได้ค้นคว้าทฤษฎีต่างๆและเนื้อหาเพิ่มเติมอีกมากพอสมควร และตั้งชื่อหนังสือเล่มนี้ใหม่ว่า “นักบริหารมืออาชีพ”

เรื่องเด่นของหนังสือเล่มนี้คือ นักบริหารมืออาชีพ ซึ่งประกอบด้วย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหารมืออาชีพจากทฤษฎีต่างๆ โดยเลือก นำทฤษฎีต่างๆเกี่ยวกับผู้นำมาให้ผู้อ่านได้ศึกษาวิเคราะห์ เช่น ทฤษฎี 3 ทักษะ (Three Skills) ทฤษฎีสามภูมิ ทฤษฎีของเบลค (Blake) และ มูตัน (Mouton) ทฤษฎีของฮอลพิน (Halpin) และ คุนส์ (C00ns) ทฤษฎีของ วิลเลียม เจ. เรดดิน (William J. Reddin) ทฤษฎีฐานอำนาจของผู้บริหาร (ทฤษฎีของเฟรนช์และราเวน) คุณลักษณะของผู้บริหารระดับสูง (CEO) เป็นต้น

และนักบริหารมืออาชีพตามแนวทางพระราชดำริและตามแนวความคิดของนักวิชาการ มีเรื่อง แนวทางพระราชดำริสู่การบริหารภาครัฐ (ซึ่ง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้ปาฐกถาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต โดยนำ พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาพูดถึง) และมีเรื่อง ผู้นำที่ดีในการบริหารราชการแผ่นดิน ตามความคิดของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำหรือนักบริหาร ของ ศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย ดร.รุ่ง แก้วแดง ศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ รองศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ เป็นต้น

และยังมีเรื่อง นักบริหารมืออาชีพ กับ ธรรมาภิบาล (GoodGovernance) การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ ของ นักบริหารมืออาชีพ นักบริหารมืออาชีพกับการแก้ปัญหา นักบริหารมืออาชีพกับการตัดสินใจ และ นักบริหารมืออาชีพกับมนุษยสัมพันธ์ เป็นต้น

ผู้เขียนขอขอบคุณผู้เขียนหนังสือ ผู้เขียนบทความรวมทั้งผู้วิจัยที่ผู้เขียนได้อ้างอิงไว้ในบรรณานุกรมทุกท่าน ทำให้ผู้เขียนได้นำมาอ้างอิงไว้ในหนังสือเล่มนี้ และทำให้หนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาสาระที่หลากหลายพอสมควร

อย่างไรก็ตามเนื้อหาสาระเกี่ยวกับ “นักบริหารมืออาชีพ” เล่มนี้ คงยังไม่สมบูรณ์ และยังมีความบกพร่องแน่นอน ผู้เขียนจะหาโอกาสปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมในส่วนที่ขาดในส่วนที่บกพร่อง ในการจัดพิมพ์ครั้งต่อไป จนกว่าจะสมบูรณ์หรือบกพร่องน้อยที่สุด และยินดีรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะจากผู้อ่านทุกท่าน

รองศาสตราจารย์หวน พินธุพันธ์

29/212 เมืองทองธานี ซอย 8

ถนนแจ้งวัฒนะ อำเภอปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี 11120

โทร.0-25032668-9, 0-6539-9745

E-mail Address : huan@swu.ac.th, huanphinthuphan@hotmail.com

สารบัญ

บทที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร	1
ความหมายของการบริหาร (Administration)	1
ขอบข่ายของการบริหาร	4
ความแตกต่างของการบริหารทั้ง 3 แขนง	5
ภารกิจทางการบริหารการศึกษา หรือ งานบริหารการศึกษา	7
งานวิจัยเกี่ยวกับงานการบริหารการศึกษาทั้ง 5 ประเภท	11
บทที่ 2 นักบริหารมืออาชีพ	17
ความหมายของนักบริหารมืออาชีพ	17
ผู้บริหารระดับสูง หรือ นักบริหารระดับสูง (Chief Executive Officers)	20
ผู้บริหารระดับกลาง (Middle Managers)	22
บทที่ 3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักบริหารมืออาชีพจากทฤษฎีต่างๆ	25
ทฤษฎี 3 ทักษะ” (Three Skills)	25
ทฤษฎีสามภูมิ	29
ทฤษฎีลิง 3 ตัวของชงจื้อ	29
ทฤษฎีของ ดร.ชูป กาญจนประกร	30
ทฤษฎีของเกทเซลส์ (Getzel) กับ กูบา (Guba)	31
ทฤษฎีของเบลค (Blake) กับ มูตัน (Mouton)	33
ทฤษฎีของ วิลเลียม เจ. เรดดิน (William J. Reddin)	35
ทฤษฎีของเลวิน (Kert Lewin) ลิพพิท (Ronald Lippit) และ ไวท์ (Ralph White)	40
ผู้นำในกลุ่มทฤษฎี X และทฤษฎี Y ของคัลลาส แมคเกรเกอร์	43
ผู้นำตามทฤษฎีของฮอลพิน (Halpin) และ กูนส์ (Coons)	44
ทฤษฎีฐานอำนาจของผู้บริหาร (ทฤษฎีของเฟรนช์และราเวน)	47
องค์ประกอบของความเป็นผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ	52
ทฤษฎีผู้บริหารตามสถานการณ์ 4 แบบ	53
บทบาทหน้าที่ของนักบริหารมืออาชีพ	55
บทบาทการของผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	

จะประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการฝึกอบรมผู้บริหาร โรงเรียน	56
มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวกับผู้บริหารระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
เพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายนอก	57
เกณฑ์มาตรฐานผู้บริหารการศึกษาของคุรุสภา พ.ศ. 2540	64
ผู้บริหารในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ	
พ.ศ. 2548	65
ผู้บริหารตามเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาดั้งเดิม	
ของสำนักงาน โยบายและแผนการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	72
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ	
ของ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	76
คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพในหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต	
การบริหารการศึกษา ของ สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา	78
บทที่ 4 นักบริหารมืออาชีพตามแนวทางพระราชดำริ	
และตามแนวความคิดของนักวิชาการ	83
แนวทางพระราชดำริสู่การบริหารภาครัฐ	83
วินัยห้าประการหรือศีลห้าประการของผู้บริหาร	86
ภาวะผู้นำของผู้บริหาร	87
ผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ	
ตามแนวความคิดของ รองศาสตราจารย์.ดร.อุทัย บุญประเสริฐ	88
นักบริหารมืออาชีพตามแนวความคิดของ ดร.รุ่ง แก้วแดง	89
ผู้นำที่ดีในการบริหารราชการแผ่นดิน ตามความคิดของอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ	92
นักบริหารมืออาชีพตามแนวความคิดของ เรวัต ชาติศรีวิศิษฐ์	93
คุณลักษณะที่ดีของผู้บริหาร	
จากประสบการณ์ของศาสตราจารย์ ดร.วิรุณ ตั้งเจริญ	94
คุณลักษณะของผู้บริหารระดับสูง (CEO)	96
นักบริหารมืออาชีพในฐานะเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง	97

บทที่ 5 คุณลักษณะอื่นๆของนักบริหารมืออาชีพ	103
นักบริหารมืออาชีพกับธรรมาภิบาล (Good Governance)	103
การสร้างสำนึกที่ดีในการบริหารงานและการทำงานในองค์กร	104
หลักแห่งธรรมาภิบาล	105
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง	107
การจัดทำธรรมาภิบาล(Good Corporate Governance) สำหรับองค์กรธุรกิจ	108
หลักธรรมาภิบาลที่ดี ตามความคิดของนายจिरายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา	109
รางวัล “ธรรมาภิบาลดีเด่น” ของสถาบันป๊วย อี้งภาครณ์	110
นักบริหารมืออาชีพกับมนุษยสัมพันธ์	111
เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของนักบริหารมืออาชีพ	112
การพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์ของนักบริหารมืออาชีพ	114
ความต้องการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ	116
นักบริหารมืออาชีพกับการแก้ปัญหา	117
วิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Science Method)	118
วิธีการแก้ปัญหามาตามขั้นทั้ง 4 ของอริยสัจ	120
นักบริหารมืออาชีพกับการตัดสินใจ (Decision Making)	121
กระบวนการบริหารกับการตัดสินใจ	123
แบบของการตัดสินใจ	124
แบบการตัดสินใจตามทฤษฎีการตัดสินใจตามสถานการณ์	
ของ วูรมและเขตตอน	125
กระบวนการในการตัดสินใจ	125
ภาคผนวก	129
ข้อเสนอกลยุทธ์ การออกไปอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหารการศึกษาของไทย	129
การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลักษณะครูดีในประเทศไทย	133
บรรณานุกรม	137
เกี่ยวกับผู้เขียน	145

บทที่ 1

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร

ความหมายของการบริหาร (Administration)

ความหมายของคำว่า “การบริหาร” มีผู้ให้ความหมายไว้หลากหลาย ทั้งคล้ายๆกันและแตกต่างกัน ขอยกตัวอย่างสัก 6 ความหมาย ดังนี้

การบริหาร คือ ศิลปะของการทำงานให้สำเร็จโดยใช้บุคคลอื่น

การบริหาร คือ การทำงานของคณะบุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่ร่วมกันปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

การบริหาร คือ การที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงาน เพื่อจุดประสงค์อย่างเดียวกัน

การบริหาร คือ กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกัน ดำเนินการ ให้บรรลุจุดประสงค์ร่วมกัน

การบริหาร คือ การใช้ศาสตร์และศิลปะนำทรัพยากรการบริหาร (Administrative resource) มาประกอบการตามกระบวนการบริหาร (Process of administration) ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหาร คือศิลปะในการทำให้สิ่งต่างๆได้รับการกระทำจนเป็นผลสำเร็จ หมายความว่าผู้บริหารไม่ใช่ผู้ปฏิบัติ แต่ใช้ศิลปะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานจนเป็นผลสำเร็จตรงตามจุดหมายขององค์กร หรือตรงตามจุดหมายที่ผู้บริหารตัดสินใจเลือกแล้ว

จากความหมายของ “การบริหาร” ทั้ง 6 ความหมายนี้ พอสรุปได้ว่า “การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้”

ประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

การบริหารการศึกษา คือ กิจกรรมต่างๆที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆด้าน นับตั้งแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมและคุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับ ความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆที่อาศัยการควบคุม สิ่งแวดล้อมให้มีต่อบุคคล เพื่อให้บุคคลพัฒนาตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ ตนดำรงชีวิตอยู่

ดังนั้นจึงสรุปความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ได้ว่า “การดำเนินงานของกลุ่มบุคคลเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ และความเป็นคนดี”

จากสรุปความหมายของ “การบริหารการศึกษา” ข้างบนนี้ อธิบาย ขยายความได้ว่า ที่หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจเป็นการ ดำเนินงานของครูใหญ่ร่วมกับครูน้อยในโรงเรียน หรืออธิการบดีร่วมกับ อาจารย์ในมหาวิทยาลัย หรือรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับอธิบดี กรมต่างๆและครูอาจารย์ในสถาบันการศึกษาต่างๆ และกลุ่มบุคคลเหล่านี้ ต่างร่วมมือกันพัฒนาคนให้มีคุณภาพทั้งสิ้น การจะพัฒนาคนให้มีคุณภาพได้ นั้น จะต้องมีการดำเนินการในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม การวัดผล การจัดการสถานที่และพัสดุครุภัณฑ์ การสรรหาบุคคลมาดำเนินการหรือ มาทำการสอนในสถาบันการศึกษา การปกครองนักเรียนเพื่อให้นักเรียนเป็น คนดีมีวินัย และอื่นๆ ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้รวมเรียกว่า “ภารกิจทางการ บริหารการศึกษา”หรือ“งานบริหารการศึกษา” นั่นเอง

ขอบข่ายของการบริหาร

ขอบข่ายของการบริหารแบ่งออกเป็น 3 แขนงใหญ่ๆด้วยกันคือ

1. **การบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ (Public Administration)** หรือเรียกกันทั่วไปว่า “การบริหารราชการแผ่นดิน” หรือ “การบริหารรัฐกิจ” เป็นการบริหารกิจการของรัฐ เพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข ไม่ได้หวังผลกำไรเป็นเงิน เป็นการบริหารงานตั้งแต่ระดับชาติ จังหวัด อำเภอ ตำบล จนถึงหมู่บ้าน มีการเรียนการสอนกันในคณะรัฐศาสตร์ และ คณะรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นต้น

2. **การบริหารธุรกิจ (Business Administration)** เป็นการบริหารกิจการของเอกชน เช่น สถานประกอบการ ธนาคาร โรงงานอุตสาหกรรม โรงแรม บริษัท ร้านค้า เพื่อมุ่งหวังผลกำไรเป็นเงิน มีการเรียนการสอนกันในคณะบริหารธุรกิจ คณะพาณิชยศาสตร์ เป็นต้น

3. **การบริหารการศึกษา (Education Administration)** เป็นการบริหารกิจการต่างๆเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้เป็นคนเก่งคนดีมีความสุข คือให้มีทั้งความรู้ ความสามารถ ความคิดและความเป็นคนดี ไม่ได้หวังผลกำไรเป็นเงินเช่นเดียวกับการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ มีการเรียนการสอนกันในคณะศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ เป็นต้น

ถ้าหากจะดูความหมายของ “การบริหารการศึกษา (Educational Administration)” ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยดูจากคำว่า “การบริหารการศึกษา” ซึ่งประกอบด้วยคำ 2 คำ คือคำว่า “การบริหาร (Administration)” และ “การศึกษา (Education)”

ความแตกต่างของการบริหารทั้ง 3 แขนง

โดยวิเคราะห์จากทฤษฎี 4 Ps ซึ่งประกอบด้วย

1. Purpose (ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์)
2. People (บุคคล)
3. Process (กรรมวิธีในการดำเนินงาน)
4. Product (ผลผลิต)

1.Purpose (ความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์) การบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ มีความมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีถนนหนทาง มีไฟฟ้ามีน้ำประปาใช้ มีคลองส่งน้ำ มีบริการทางสุขภาพ มีบริการจัดหางาน อาชีพ การจัดบริการไม่หวังผลกำไรเป็นเงิน **การบริหารธุรกิจ** มีความมุ่งหมายเพื่อต้องการผลกำไรเป็นเงิน แต่ **การบริหารการศึกษา** มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ให้เป็นคนเก่งคนดีมีความสุข คือให้เป็นคนที่มีทั้งความรู้ ความสามารถ ความคิดและความเป็นคนดี โดยไม่หวังผลกำไรเป็นตัวเงิน

2. People (บุคคล) แบ่งออกเป็นผู้ให้บริการ กับ ผู้รับบริการ

2.1 ผู้ให้บริการ บุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ ผู้อำนวยการ โรงเรียน อธิการบดี ตลอดจนผู้บริหาร การศึกษาต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และเป็นบุคคลที่เป็นตัวอย่างแก่ผู้รับบริการ นักเรียน นิสิต นักศึกษา หรือเป็นบุคคลที่เรียกกันโดยทั่วไปว่าเป็น “**ปูนियบุคคล**” คือเป็นบุคคลที่น่าเคารพนับถือ ซึ่งเป็นบุคคลที่แตกต่างไปจากผู้บริหารหรือบุคคลที่เป็นผู้ให้บริการในการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ และ **การบริหารธุรกิจ** เช่น นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี

ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน
ผู้จัดการใหญ่ นายธนาคาร ผู้จัดการโรงงาน เป็นต้น

2.2 ผู้รับบริการ บุคคลที่เป็นผู้รับบริการในการบริหารการศึกษา
ส่วนมากเป็นผู้เยาว์ หรือเป็นเด็กที่ยังไม่มีรายได้ ต้องพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มี
คุณภาพต่อไป และจะต้องพัฒนาให้เป็นคนเก่งคนดีเพื่อจะได้เป็นผู้ใหญ่ที่ดี
ในภายหน้า เรียกกันว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย” จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่เด็กจะต้องได้รับการ
พัฒนา แต่บุคคลที่เป็นผู้รับบริการในการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์
และ การบริหารธุรกิจ ส่วนมากเป็นบุคคลที่บรรลุนิติภาวะหรือเป็นผู้ใหญ่
แล้ว เป็นผู้มียาได้แล้ว

3. Process (กรรมวิธีในการดำเนินงาน) การบริหารการศึกษามีกรรมวิธีที่ละเอียดอ่อน
ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพให้เด็กเป็นคนเก่งคนดีและมีความสุข
ซึ่งมีกรรมวิธีที่หลากหลายและละเอียดอ่อน เช่น การเรียน การสอน การฝึกอบรม
การจัดกิจกรรม การวัดและประเมินผลการสอน ทั้งยังแตกต่างกับกรรมวิธีของ
การบริหารรัฐประศาสนศาสตร์และการบริหารธุรกิจอย่างสิ้นเชิง นอกจากนั้น
การบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ และการบริหารธุรกิจ จะนำกรรมวิธีทางการบริหารการศึกษาไปใช้ไม่ได้อีกด้วย

4. Product (ผลผลิต) ผลผลิตทางการบริหารการศึกษา คือได้คนที่
มีคุณภาพซึ่งเป็นนามธรรม คือเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนแล้วสำเร็จการศึกษา
ออกไป จะได้เด็กที่มีคุณภาพ มีความรู้ มีความคิด มีความสามารถ และเป็น
คนดี ซึ่งจะมองเห็น ได้ยากเพราะเป็นนามธรรม จึงเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อน
แต่ผลผลิตทางการบริหารรัฐประศาสนศาสตร์ เป็นรูปธรรมที่มองเห็นได้ง่าย
เช่น มีถนนหนทาง มีคลองระบายน้ำ มีไฟฟ้ามีน้ำประปาใช้ มีผลผลิต